

skih plač, a prilično pa se ozremo še na ostali del tega predloga. Prvi del novega šolskega zakona deli vse učiteljstvo v dva dela, in sicer v učiteljstvo državnih šol in v učiteljstvo verskih, oziroma občinskih šol. — Učiteljstvo državnih šol je všteto med državne uradnike, torej je uvrščeno v status državnih uradnikov, a ostalo učiteljstvo, tedaj verskih in občinskih šol, je uvrščeno v status deželnih (köziszt-viselő) uradnikov.

Učiteljstvo državnih šol je razvrščeno v tri dele. V prvi skupini je ono učiteljstvo državnih šol, ki službuje v mestih, ki pripada v prvi in drugi davčni razred. V drugo skupino vstevajo ono učiteljstvo, ki službuje v mestih tretjega razreda, a v tretji skupini so oni učitelji, ki službujejo v mestih četrtega razreda, oziroma v mestih, ki niso všteta v nikak razred.

Plača teh razredov je torej sledeča:

Število službenih let	1.	2.	3.	Stanarina
	s k u p i n a			
	k r o n e			
Temeljna plača	1200	1100	1000	Stanarina je enaka stanarini državnih uradnikov X činovnega razreda. — Učiteljstvo tretje skupine dobiva 200 kron stanarine.
Po preteku 5 let	1600	1500	1400	
" " 10. "	1800	1700	1600	
" " 15. "	2000	1900	1800	
" " 20. "	2200	2100	2000	
" " 25. "	2400	2300	2200	
" " 30. "	2600	2500	2400	

Razen teh dohodkov dobivajo posebno dobri učitelji in dobre učiteljice naslov ravnatelja, oziroma ravnateljice in še osebno doklado letnih 200 kron, ki se uračunavajo v pokojnino.

Učitelji-voditelji dobivajo na šolah, kjer službuje 3—6 učnih oseb, 200 kron doklade, a na šolah, kjer je 7—10 učnih oseb, 300 kron doklade, poleg tega še 400 kron opravilnine.

V pokojnino se štejejo vsa dosedanja doslužena leta, a petletnice se štejejo od l. 1893.

Učiteljstvo občinskih, oziroma verskih šol je istotako razdeljeno v tri skupine, in sicer:

Število službenih let	1.	2.	3.	Stanarina
	s k u p i n a			
	k r o n e			
Temeljna plača	1200	1100	1000	Enaka stanarini državnih uradnikov.
Po preteku 5 let	1400	1300	1200	
" " 10. "	1500	1400	1300	
" " 15. "	1600	1500	1400	
" " 20. "	1800	1700	1600	
" " 25. "	2000	1900	1800	
" " 30. "	2200	2100	2000	

Vzdrževalci občinskih, oziroma verskih šol lahko zvišajo učiteljstvu plačo tako, da je enaka plači državnega učiteljstva. Država je tudi voljna, posebno dobrim, izvrstnim učiteljem plačevati osebno nagrado 200 kron, ki se šteje v pokojnino.

Plača, ki jo dobivajo učitelji verskih šol za orglanje, se všteta tudi v pokojnino.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Slovenska Šolska Matica. Odbor „Slovenske Šolske Matica“ je imel dne 24. marca 1907 ob 3. uri popoldne v konferenčni sobi c. kr. I. drž. gimnazije v Ljubljani svojo sejo, ki so se je udeležili: predsednik Henrik Schreiner in odborniki: dr. Janko Bezjak, Viktor Bežek, Jakob Dimnik, Hinko Druzovič, Franc Finžgar, Franc Gabršek in Andrej Senekovič ter urednik dr. Josip Tomišek.

I. Odbor se konstituiral per acclamationem naslednje: podpredsednik: dr. Janko Bezjak, tajnik: Franc Gabršek, blagajnik: Andrej Senekovič, knjižničar Jakob Dimnik.

Predsedniku bo pomagal pri poslovanju v Mariboru odbornik Hinko Druzovič.

II. Tajnik Franc Gabršek prebere zapisnik zadnje odborove seje z dne 27. decembra 1906, ki se odobri. Takisto se odobri zapisnik III. občnega zbora z dne 27. decembra 1906.

III. Tajnik poroča o kurentnih rešitvah izza zadnje odborove seje, ki se vzamejo odobruje na znanje. Takisto se vzame na znanje, da je poverjeništvu za Dunaj začasno prevzel dr. Franc Vidic, urednik državnega zakonika. Znaprej je naprositi predsedništvo „Slovenije“, da prevzame ta posel. — Učiteljišnikom v Celovcu se podari po 5 iztisov knjig iz l. 1906.

IV. Predsednik poroča o Jos. Brinarjevem rokopisu „Zgodovinska učna snov za učence“, ki ga je pregledal dr. Fr. Ilešič. Ilešičev referat se izroči odborniku V. Bežku, ki ima že Brinarjev rokopis v oceni.

Pooblaste se predsednik dr. Fr. Ilešič in V. Bežek, da ukrenejo glede izdaje tega rokopisa, kar je potrebno.

V. Blagajnik Andrej Senekovič poroča o denarnem stanju, kakor sledi:

Pravi dohodki za leto 1906:

1. Pred marcem 1906 za l. 1907. plačano	296—	K
2. V VI. upravni dobi za 1906 plačano:		
od 1373 udov à 4 K	5492—	K
" 93 naročnikov à 2 K	186—	" 5678—
3. Za prodane knjige		451-98 "
4 Darila		110— "
	Skupaj	6535-98 K

Troški VI. upravne dobe znašajo: 7350-74 "

Torej se je več potrošilo 814-76 K

Ta večji potrošek je našel svoje pokritje v čistem prebitku V. upravne dobe, ki je znašal 1402-23 K.

Zato ostane še konec VI. upravne dobe prebitek 1402-23 — 814-76 = 587-47 K.

Spominski listi:

Čisti dohodek do 5. marca 1907 156-88 K

Navodilo k Črničevemu „Računici“:

Primanjkljaj dne 5. marca 1907 131-54 "

Slovenska Šolska Matica:

Prebitek iz V. upravne dobe 587-47 "

Do 5. marca letos za leto 1907. vplačano 386— "

Denarno stanje dne 5. marca 1907 973-47 K

in obresti.

Ustanovnina:

Do 5. marca 1907 vplačana ustanovnina 1958-50 K

Število članov „Hrvatskega pedagoško-književnega zbora“:

a) Za leto 1906 152

b) " " 1905 1

Denar zanje se je odposlal dne 8. februarja 1907, a knjig še nismo prejeli.

Člane je opozoriti, da naj pravočasno plačujejo letnino, da društvo ne izgubi obresti.

Ponatisku „Javnega telovadnega nastopa“ se določi prodajalna cena na 60 h za iztis.

VI. Vzame se na znanje, da je c. kr. naučno ministrstvo pripravljeno, nakupiti 5000 iztisov slovenskega prevoda H. Trunkovega spisa „Pismo na starše“ za pavšalni znesek 100 K. — Sklene se, da se natisne 10.000 ali 15.000 iztisov te brosure.

VII. Na prošnjo „Tolminskega učiteljskega društva“, da bi preskrbela „Matica“ tudi učiteljstvu na Tolminskem nekatera predavanja, se sklene, da bosta predavala v imenu „Matica“ gg. V. Bežek in Fr. Finžgar

Tudi g. predsednik je pripravljen o Binkoštnih ali velikih počitnicah predavati ondi, ako se mu zagotovi obilna udeležba.

VIII. Za l. 1907 bo izdala „Matica“ naslednje knjige:

1. Pedagoški Letopis, VII. zvezek, 12—14 tiskanih pol, v 2500 iztisih;

2. dr. J. Bezjak, Posebno ukoslovje slovenskega učnega jezika, 2. snopič (konec), 10 tiskanih pol v 3000 iztisih;

3. Nazorni nauk za 2. in 3. šolsko leto, 1. polovica, 6—8 tiskanih pol, v 2500 iztisih;

4. Dragotin Pribil, Roditeljski večeri, 6 tiskanih pol, v 2500 iztisih.

Dalje bo založila „Matica“ letos tudi 1. zvezek „Komentiranih šolskih klasikov“ (Prešernov „Krst pri Savici“).

„Popularno-znastvena knjižnica“, ki jo bo prirejalo „Društvo slovenskih profesorjev“ in izdajala „Slovenska Šolska Matica“ kot društveno knjigo, pa začne izhajati prihodnje leto.

Glede tiskarne za tisk letošnjih društvenih knjig se pooblasti g. predsednik, da o pravem času vse potrebno ukrene.

IX. O izdaji „Berila za ponavljanje šole“ se sklene, da je najprej preskrbeti podrobni učni načrt za te šole.

Jubilejska samopomoč. Ker mi je konec meseca aprila skleniti račun za VIII. poslovno dobo, lepo prosim čestite člane, da poravnajo svoja vplačila in zaostanke vsi, ki se še niso odzvali do sedaj. Ne izkazujem rad zaostankov, je tudi mučno, ako ni vse do pičice uravnano. Vsakdo sam ve, koliko ima še plačati, saj zneski niso veliki, a v skupini se pozna. Članov je sedaj 218, a oglašanih je še nekoliko. Tudi te prosim, da izvršijo svojo dolžnost. Naj ne ostane to le prazen glas.

Studenc-Ig, 8. aprila 1907.

Franč. Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo zboruje 11. aprila ob 2. uri pop. v šoli na Gomilskem. Vzpored: a) Volitev novega odbora, b) poročilo blagajnika in pobiranje društvenine, c) predavanje tovariša Jakšeta o pesniku Gregorčiču.

Polzela, dne 3. aprila 1907.

Anton Farčnik, t. č. predsednik.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ prijavlja v 4. številki to-le vsebino: *Gost. Janko Leban. Legenda. — Dačkova želja. Fran Žgur. Pesem. — Pirhe je nesel. Kompoljski. Povest. — Vrnitev. E. Gangl. Pesem s podobo v barvotisku. — V šoli. Borisov. Pesem. — Težavna vožnja. Podoba. — Naša veverica. Vasovanov. Povest. — Premodre glave. Silvester K. Narodna smešnica. — Aleksander in Diogen. Lad. Ogorek. Povest s podobo. — Spoštuj prirodol. Luč. Potočnik. Povest. — Zgode in nezgode. Ivan Kiferle. Povest. — Vlasta in Vidka. F. Gangl. Pesem s podobo v barvotisku. — Podlesna veterica. Avg. Sabec. Poučni spis. — Pouk in zabava. — Rebusi M. G. — Premrzlo sadje ni zdravo. — Število zvezd. — Kače v Indiji. — Rešitev. — Kotiček gospoda Doropoljskega.*

Popotnik. Letnik XXVIII. Štev. 3. Na uvodnem mestu pribčuje Drag. Pribil konec Heverochovega spisa „O hudo delnosti mladine“. — Isti pisatelj prijavlja nadaljevanje svojega spisa „Na četrtem vseučiliškem tečaju v Turnovu“. — Ign. Šijanec je opisal zanimivo črtico o „Dekliški brigadi“. — Zanimiv je tudi članek o „Višji naobrazbi slovenskega ženstva“. — Ign. Šijanec nadaljuje „Šolsko-higijenske utrinke“. — Tovariš Anton Kosi polemizuje z g. H. Družovičem glede njegove opombe o spevoigr „Letni časi“ (Popotnik t. l., štev. 2.). — „Šolstvo v tujini“ govori o meklemburškem šolstvu ki ga opisuje F. Fink. — Poleg „Književnega poročila“ objavlja ta „Popotnikova“ številka še „Razgled“ z običajnimi razpredelki.

Znanci. Povesti in orisi. Spisal Rado Murnik. V Ljubljani. Založil L. Schwentner. Cena broš. 2 K, eleg. v platno vez. 3 K, po pošti 20 h več. Strani 190. — Rado Murnik, ki si je pridobil v slovenski beletristiki že sloveče ime, je zbral v tej elegantni knjigi 16 povesti, oziroma 4rtice resne in humoristične vsebine, ki si pridobe velik krog čitateljstva. Murnikovo pripovedovanje je živahno, njegov jezik slikovit in izbran. Zunanost in notranost priporočata knjigo najtopleje.

Iz polpreteklega časa. Spomini slovenskega šolnika in posojilničarja. Ponatis iz „Slovenske Zadruga“. Založil in spisal Ivan Lapajne. Strani 63. Cena? G. ravnatelj Ivan Lapajne je v tej knjižici objavil bogate svoje spomine, ki si jih je nabral v dolgih letih uspešnega delovanja na šolskem in posojilniškem polju. Ti spomini zbude gotovo mnogo zanimanja. Njih nadaljevanje čitamo sedaj v našem listu.

Deželni muzej Rudolfinum v Ljubljani. Poročilo za l. 1906. sestavlja muzejski kustos dr. phil. Walter Šmid. Vsebina: Muzejska kronika; arheološki oddelek; kulturnozgodovinska narodopisna in obrtna zbirka; knjižnica; arhiv; naravoslovski oddelek. — Risbe je izvršil akad. slikar Peter Žmitek. Med 14 poverjeniki v varstvo muzejskih koristi so naši tovariši: Martin Humek, nadučitelj v Boh. Bistrici; Janko Lokar, nadučitelj v Doblčih; Fran Lovšin, nadučitelj na Vinici; Rihard Megušar, nadučitelj v Podzemlju; Fran Šetina, nadučitelj v Črnomlju. — Brošura je temeljito delo strokovnjaka dr. Šmida.

Politiški pregled.

* **Šolstvo v deželnih zborih.** V goriškem deželnem zboru so razpravljali o prošnji ljudskošolskih in meščanskih učiteljev za znižanje službenih let in za zaračunitev stanarine v pokojnino. Poročevalec Falconer je dokazoval iz statistike, da se skoraj vse prošnje za pokojnino vlagajo med 10. in 30. letom službovanja, in da so izmed 459 učiteljev samo trije, ki uživajo pokojnino 40 letnega službovanja. Ker je država znižala svojim učiteljem službeno dobo na 35 let ter je tudi več dežel že tako storilo, naj ukrene tako tudi goriški deželni zbor, obenem pa se naj tudi stanarina šteje v pokojnino. Predloga se je vrnila deželnemu odboru v preudarek in poročilo v prihodnjem zasedanju. — V moravskem deželnem zboru je predlagal poslanec dr. Fischer, naj se ustanovljajo na severnem Moravskem češke meščanske šole. — Naučni odsek gališkega deželnega zbora je razpravjal o predlogu poslanca dr. Olesnickega za ustanovitev samostojnega maloruskega vseučilišča do tedaj pa naj se popolnijo maloruske stolice na levovskem vseučilišču. Odsek se je izrekel proti maloruskemu vseučilišču, a maloruske stolice na levovskem vseučilišču se bodo brezdvomno razširjale, ako bo zanje primernih maloruskih učnih oseb. — Naučni odsek gališkega deželnega zbora je sklenil zakon o izboljšanju plač učiteljestvu. V ta namen bo treba 3,490.000 K, vendar se ne zvišajo zaraditega deželne doklade, temveč se najme deželno posojilo.

* **Dr. Edvard Gregr,** češki deželni in državni poslanec, je nagloma umrl, star 80 let. S svojim bratom Julijem Gregrom je ustanovil mladočeško stranko in njeno glasilo „Narodne Liste“. Edvard Gregr je bil neizprosni sovražnik klerikalizma in branilec nove šole. Nepozabna ostane zasluga, ki si jo je pridobil l. 1888. za vse narode naše države. Tedaj so klerikalci poizkusili atentat na sedanji ljudskošolski zakon. Princ Lichtenstein, sedanji krščanski socialc, ki pa je bil takrat še čistokrven klerikalec, je predlagal premembo ljudskošolskega zakona v klerikalnem smislu. Klerikalci so bili trdno prepričani, da zmagajo. Tedaj pa je vstal dr. Edvard Gregr in v presijajnem govoru, v govoru, ki velja po vsi pravici kot eden najznamenitejših, kar jih je bilo kdaj izrečenih v državnem zboru, pobijal Lichtensteinov predlog in ga tudi srečno premagal. Lichtensteinov predlog, o katerem je Gregr rekel, da hočejo klerikalci z njim izkopati narodom „grob nevednosti in kulturne propadlosti“, je bil odklonjen, in po Gregrovi zaslugi je bila rešena sedanja ljudska šola. V zgodovini našega ljudskega šolstva ostane nepozabno ime dr. Edvarda Gregra.

* **Viharen shod češke duhovščine.** V Pragi se je dne 2. t. m. vršil shod zveze češke nižje duhovščine. Shod je bil tako viharen, da je vladni komisar hotel večkrat shod razpustiti. Shod je protestiral proti odredbi episkopata, ki je razpustil zvezo nižjega klera. Na shod je prišlo okolo 200 župnikov in kaplanov, ki so zastopali nad 2000 pooblastil. Poročevalec kaplan Kviherz je rekel, da je zveza dosegla izboljšanje gmotnega položaja nižje duhovščine in da ne preostaja nič drugega, nego da se zveza po § 2. društvenih pravil po nalogu episkopata razide. Tajnik nadškofijskega ordinarijata v Pragi, župnik Engler, je stavil formalni predlog, da se društvo podvrže ukazu episkopata. Pri teh besedah so zadoneli protestni klici: „Tega ne storimo!“ Nastal je velik nemir. Kaplan Hruška se je izjavil proti razpustu društva, takisto več župnikov. Od druge strani je bil stavljen predlog, naj se naprosi episkopat, da se o delovanju društva pouči vnovič. Župnik Neumann je pripomnil, da so jezuitje izposlovali pri škofih razpust društva. Velikanski prigovor je pro-